

JOURNAL OF SOCIAL AND HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

ISSN:2459-1149

Article Type
Research Article

Received / Makale Geliş
29.12.2020

Published / Yayımlanma
25.02.2021

 <http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2307>

 Adem KUTLU
Kara Kuvvetleri Komutanlığı, Ankara / TÜRKİYE

 Prof. Dr. Muammer NURLU
Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara / TÜRKİYE

Citation: Kutlu, A. & Nurlu, M. (2021). Dil öğretiminde metin uyarlama: Peyami Safa'nın Mişon'un Definesi öyküsünün A2 seviyesine uyarlanması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(66), 343-355.

DİL ÖĞRETİMİNDE METİN UYARLAMA: PEYAMİ SAFA'NIN MIŞON'UN DEFİNESİ ÖYKÜSÜNÜN A2 SEVİYESİNE UYARLANMASI¹

ÖZET

Dil öğretiminde başlangıç seviyesinden itibaren dikkat edilmesi gereken en temel hususlardan biri, anlamayı etkili kılacak olan okuma becerisi ve okumayı geliştirecek metinler ile yardımcı okuma kitaplarının etkililiğinin sağlanmasıdır. Edebi metinler, zengin dil hazinesini, hedef kültürü, sözcükten paragrafa kurgulanmış bağlamsal unsurları, dil yapılarını işleten bağlaşıklık öğelerini içerisinde barındırmaktadır. Bu metinlerin dil öğretiminde de kullanılması tüm bu zenginliklerden istifade edebilmeyi mümkün kılacaktır. Dil öğretiminde okuma çalışmaları diğer becerilerin edinimini de hızlandırmaktadır. Bu kapsamda okuma metinlerinin dil öğretiminde kullanılması istenmekte ancak özgün metinlerin ana dili konuşurları düşünülerek hazırlanması nedeniyle metinlerin dil öğretiminde kullanılmadan önce bilimsel veriler ışığında incelenmesi ve hedef seviye kazanımları dikkate alınarak uyarlanmasının fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmamızın amacı, özellikle dil öğretiminde ve dili bütünleyen millî kültürün kullanılmasında önemli bir yere sahip olan Türk edebiyatı eserlerinin seviye uygun biçimde uyarlanarak yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılmasını sağlamaktır. Çalışmada Peyami Safa'nın Cingöz Recai serisindeki Mişon'un Definesi öyküsü Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni ışığında, metin dil bilimsel ölçütler çerçevesinde uyarlanmıştır. Özgün metin bağlaşıklık unsurları çerçevesinde çözümlenmiş, seviye kazanımları ışığında incelenmiştir. Bağlaşıklık ölçütlerinin metin uyarlama sürecinde yol gösterici olduğu ve diğer becerilerin gelişimine de katkı sağladığı değerlendirilmiştir. **Anahtar Sözcükler:** Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Metin Uyarlama, Bağlaşıklık.

TEXT ADAPTATION IN FOREIGN-LANGUAGE TEACHING: ADAPTATION OF PEYAMİ SAFA'S MIŞON'S TREASURE TO LEVEL A2

ABSTRACT

One of the most essential points that should be considered in foreign-language teaching starting from the beginner level is making supplementary reading books effective through reading skills for an effective understanding and texts that improve reading. Literary texts contain rich linguistic treasure, target culture, contextual elements constructed from word to paragraph, and cohesive elements that operate linguistic structures. Employing such texts in foreign-language teaching would allow us to benefit from all these rich elements. Reading practices in teaching language also facilitates the acquisition of other skills. Therefore, using reading texts in foreign-language teaching is desired however, since authentic texts are created for native speakers, before using them in foreign-language teaching, they should be analyzed according to scientific data and accordingly, they should be adapted considering the target level achievements. This study aims at the adaptation of Turkish literature works, which are very important especially in language teaching and in using a national culture that complements the language, considering the target level to use them in teaching Turkish as a foreign language. This paper presents the adaptation of the story titled Mişon's Treasure from the Cingöz Recai story series by Peyami Safa according to the Common European Framework of Reference for Languages and text linguistics criteria. The authentic text was analyzed according to the cohesive elements and examined considering target level achievements. It was suggested that cohesion criteria are guiding for text adaptation practices and also contributes to the development of other skills.

Keywords: Teaching Turkish as a Foreign Language, Text Adaptation, Cohesion

¹ Bu çalışma "Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde Peyami Safa'nın öykülerinin a2 seviyesine uyarlanması" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

1. GİRİŞ

Yabancı bir dilin öğrenilmek istenmesinin başlıca sebeplerinin hedef kültürü tanıma, ekonomik ilişkiler kurma, eğitim ve uzun süreli yaşam planları olduğu söylenebilir. Bir dili öğrendim diyebilmek için ise o dilde bağımsız üretim yapabilmek temel şartların başında gelmektedir. Bu üretim de elbette konuşma ve yazma becerisinin etkili kullanılması ile anlaşılmaktadır. Ancak bir dili öğrenmiş sayılmak için ise oldukça uzun ve kararlı bir sürece ihtiyaç vardır. Bu süreci besleyen, niteliği artıran, hedefe ulaştırıcı unsurlar şüphesiz üretim becerileri kadar önem taşımaktadır. Konuşma ve özellikle de yazma becerilerinin edinilmesi öncesinde çözülmesi gereken en temel beceri, içinde hedef dilin sözcük hazinesini, o dilde üretim yapabilmek için gerekli tüm dil yapılarını, hayatın anlaşılmasını kolaylaştıracak anlam örgülerini, sözcüklerin dünyasını keşfetmede önem taşıyan bağlam unsurunu barındıran okuma becerisidir. Zira okuma becerisi, yabancı bir dilin öğrenilmesi sürecinde en ucuz yollu, ulaşılabildiği en kolay, zenginliği en fazla olan beceri konumundadır. Bu nedenle dil öğretiminin iyi programlanması ve öğrenme sürecinin doğru ilerlemesi için okuma becerisi ve bu becerinin etkileşimde olduğu dil unsurlarını doğru yöntemler uygulayarak kazandırmak önem taşımaktadır.

Öğrencilerin bu beceriyi edinebilecekleri en temel gereç metinlerdir. Ancak metinler oluşturulması bakımından çok farklı ihtiyaçlara hizmet etmektedir. Öğrencilerin okuduğu bir metni anlayabilmesi için o metni oluşturan sözcüklerin anlam özellikleri, sözcüklerin oluşturduğu bağlam özellikleri, öğrencinin o okuma türüne karşı olan ilgi ve ön bilgisi, metnin hedef düzeye uygunluğu gibi birtakım hususların göz önünde tutulması gerekmektedir. Tüm bu nedenlerden dolayı yabancı dil derslerinde kullanılacak okuma metinlerinin seviye kazanımlarına uygun olması istenmektedir.

Okuma metinlerinin dil öğretiminde kullanılması sürecinin bilimsel veriler ışığında yürütülmesi gerekmektedir. Özgün bir metnin okunabilirlik düzeyi, o metnin metinsellik ölçütleri çerçevesinde çözümlenmesi yolu ile tespit edilmelidir. Bu çözümleme ışığında metnin hedef seviye için uygunluğu, dil yapılarının varlığı ortaya çıkarılmaktadır. Okuma becerisinde kullanılacak bu metnin anlaşılma düzeyi ise uyarılma çalışmaları ile arttırılmalıdır. Metnin hedef seviye kazanımları çerçevesinde metinsellik çözümlemesi ışığında uyarlanması ile öğrencinin üzerindeki bilişsel yük hafifleyecek, metinden edinmesi gereken söz hazinesi ve dil yapılarının keşfedilmesi kolaylaşacaktır.

“Dil öğretim sürecinde öğrencinin bilgi ve becerileri ile metnin zorluğu arasında bir ilişki olduğuna inanılır. Dil öğretiminde öğrenciler metnin hem dilsel karmaşıklığı hem de konunun içeriğinin zorluğu altında eziliyorsa, sunulan içeriği anlayamayabilirler. Eğer müfredat da önemli ölçüde okuma kitabına dayanıyorsa, bu durumda öğrenciler derse katılamayabilirler. Bu noktada, metin uyarılmasının özellikle de sadeleştirilmesinin yararlı olduğu düşünülmektedir.” (Durmuş, 2013, s. 136).

Uyarılma çalışmaları sonucunda öğrenciden sözcük öğrenimi, bağlam temelli dil yapılarını fark etme becerisi kazanması da beklenmektedir. Zira metin dil bilimsel ölçütler çerçevesinde yapılan uyarılma çalışması ile birlikte metin hedef dil seviyesi kazanımlarına daha da uygun hale gelecek böylece dilsel girdi ve okuduğunu anlamlandırmaya katkı sağlayacaktır. “Bağlam temelli kelime öğretim yönteminin uygulanabilmesi için metinde okuyucunun çıkarım yapmasını zorlaştıracak sayıda yabancı kelimenin bulunmaması gerekmektedir.” (Kara Özkan ve Nurlu, 2020, s.405). Bu yüzden bağlaşıklık ölçütleri çerçevesinde metnin düzenlenmesi önemlidir.

Özgün metinler, ana dili konuşanları düşünülerek hazırlanmış zengin kültür ve dil araçlarıdır. “Bir metni oluşturan cümleler tesadüfen bir araya gelmiş, birbirinden bağımsız ve kopuk değildir. Her cümle gerçek karşılığını diğer cümlelerle kurduğu ilişkilerle kazanır.” (Coşkun, 2005, 50). Bu cümleler arası ilişkilerde ise hedef seviyenin üzerinde bağlaşıklık unsurlarına rastlanabilir. Zira “Cümlenin anlamı, bağlama ve içinde geçtiği metne göre kesinleşir.” (Aksan, 2009, 29). Bu yüzden metinler öğrencinin kullanımına sunulmadan önce hedef seviyeye uygunluğunun kontrol edilmesi faydalı olacaktır. Metin dil bilim ışığında yapılacak çözümleme sürecinde esas olan metindeki anlaşılabilir mesajı, sözcük hazinesi ve hedef seviyeye uygun dil yapılarını öğrencinin kullanımına sunmaktır.

Yazınsal metinlerin bu doğrultuda dil öğretimine dâhil edilmesi ile öğrenciye geniş bir malzeme sahası sunulmuş olacaktır. Metinler sayesinde hedef kültüre ait, iletişim temelli, dilin çoğu yapı ve anlamsal özelliklerini barındıran bir malzeme öğrenci ile buluşturulmaktadır. Yazınsal metinler ana dili

okuyucuları düşünülerek estetik haz ve kültürel etkinin birleşimi şeklinde hazırlandığı için dil öğretimi sahasında temel ve orta düzey öğrencileri açısından aynı sonuçları doğuramayacaktır. Ana dili okuyucusu metni okurken öğrenme geçmişi, kültürel alt yapısı ve genel görgüsünü kullanarak estetik haz ve keyif alma aşamasına geçebilir ancak dil öğrencisi için ilk şart metni anlamak olduğundan bu mümkün olamamaktadır.

Tüm bu nedenlerden dolayı yazınsal metinleri dil öğretimine dâhil edebilmek için ya hedef seviye kazanımlarını içeren basit metinler kullanılacak ya da zengin içeriği ve bütüncül bağlamı olan özgün metinler bilimsel temele dayanan uyarlamalar neticesinde öğretime dâhil edilecektir. Uyarlama çalışmalarının bilimsel tabana oturtulması ne kadar önem arz ediyorsa uyarlanacak metnin/eserin seçimi de bir o kadar önemlidir. Zira okuma etkinliği için gerek ana dilde gerekse yabancı dilde öncelikle ilgi ve merak duygularının uyarılması gerekmektedir. Bu kapsamda çalışmamıza konu olan Peyami Safa'nın öyküsü de polisiye türü olması nedeniyle ilgi çekici ve merak uyandırıcı niteliktedir. Dünyaca ünlü Sherlock serisinin yerli özelliğini barındırması dil öğretiminde öğrenciler üzerinde merak duygusunu güçlendirecektir.

Metin uyarlama çalışmaları, sadece o metinden cümle ve sözcüklerin atılması veya gelişigüzel biçimde yeni sözcüklerin eklenmesi olarak görülmemelidir. Zira bu şekilde yapılan bir uyarlama anlama ve bağlama zarar vereceği için iletinin öğrenci tarafından anlaşılmasına neden olabilecektir. Bu yüzden metin dil bilimsel çözümleme ve hedef seviye kazanımlarının ölçüt alınması önem taşımaktadır.

Bu çalışmada da okuma becerisinin gelişimine katkı sağlamak için metin çözümleme çalışmalarına ışık tutan küçük ölçekli yapı çözümlenmeleri ile A2 seviyesi kazanımları çerçevesinde öykü incelemeye tabi tutulmuş, bulgular çerçevesinde uyarlanmıştır.

2. AMAÇ

Bu çalışmanın temel amacı, okuma metinlerinin metinsellik ölçütleri ve dil kazanımları esaslarına göre uyarlanma sürecine örnek sunmaktır. Bu kapsamda Peyami SAFA'nın Mişon'un Definesi adlı öyküsü, metin dil bilimsel ölçütler ışığında çözümlenmiş, çözümlenmeden elde edilen bulgular ışığında A2 seviyesi kazanımları da dikkate alınarak uyarlanmıştır.

3. YÖNTEM

Mişon'un Definesi adlı öykü, nitel araştırma yönteminden doküman incelemesi yapılarak incelenmiştir. Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre dokümanlar, nitel araştırmalarda araştırmacıya ihtiyacı olan veriyi, gözlem ve görüşme yapmaya ihtiyaç duymadan sunabilir. Bu kapsamda ilgili öykü bağdaşıklık ölçütleri temel alınarak incelenmiş, ortaya çıkan bulgular ışığında uyarlama çalışması yapılmıştır.

4. ÖRNEKLEM

Çalışmamızda Peyami Safa'nın Cingöz Recai serisinde yer alan Mişon'un Definesi adlı öyküsü örneklem olarak seçilmiştir.

5. SINIRLILIKLAR

Bu çalışma, A2 seviyesi kazanımları ve metinsellik ölçütlerinden küçük ölçekli yapı çözümlemesi ile sınırlandırılmıştır.

6. VERİLERİN TOPLANMASI

Çalışmada, nitel analiz ve tahlillerin yapılması için Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metninde yer alan A2 okuma anlama kazanımları ile dil bilgisi kazanımları, araştırmanın hazırlanması sürecinde ihtiyaç duyulan bilgiler, uyarlama alanında yapılmış çalışmalar ile yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanmış bilimsel nitelikteki kitap, tez, makale ve bildirilerden elde edilen bilgilerle, uyarlamaya dönük çalışmalar için Mişon'un Definesi öyküsü veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

7. VERİLERİN ANALİZİ

Çalışmada doküman analizi yöntemi ile toplanan verilerden, dilbilgisi konuları ve söz varlığının belirlenmesinden sonra Peyami Safa'nın Mişon'un Definesi adlı öyküsünün A2 seviyesine uyarlanması esnasında yararlanılacaktır. Uyarlama sürecinde Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan Yedi İklim

Türkçe Ders Kitabı A2, Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı 1-2, Gazi Üniversitesi TÖMER'in hazırladığı Yabancılar İçin Türkçe A2 adlı eser, sözlüksel değiştirim için öykülerdeki söz varlığının yanı sıra Ulusal Türkçe Derlemi ve İlyas GÖZ'ün Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğünden yararlanılmıştır. Ortak Çerçeve Metin'de A2 düzeyi için belirtilen ölçütler doğrultusunda uyarlanacak eserler, bu seviyenin dil bilgisi, sözcük bilgisi ile öykülerin anlatımlarındaki kültürel ve sosyal unsurları dikkate alınarak uyarlanmıştır.

Çalışmada bağlaşıklık konusu incelenirken, Günay (2007), Dilidüzgün (2008), Torusdağ'ın (2015) yaptığı çalışmalar ve sınıflamalar dikkate alınmıştır.

8. BULGULAR ve YORUMLAR

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sürecinin en önemli malzemelerinden biri olan okuma metinleri, işlevi itibarıyla hedef dile ait birçok unsuru aynı anda öğrenciye sunmaktadır. Bu kapsamda seçilen metinlerin hedef seviye kazanımlarına uygun olması da aranan şartların başında gelmektedir. Dil öğretiminde temel ve orta seviyede kullanılacak metinlerin başında kısa öykü ve hikayeler gelmektedir. Bu metinler ana dilinin tüm zenginliğini hedef seviyeye uygun olarak vermek adına en kullanılabilir metinler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu metinlerin özgün hallerini doğudan öğrenciye sunmak mahsurlu olabilir. Özgün metinler ana dili okurları için kurgulandığından art alan bilgisi ile kültür ortamının gerekliliği bu metinlerin okunabilirliği açısından önemlidir. Bu nedenle zengin söz varlığı ile hedef dilin dilsel ve bağlamsal çerçevesini öğrenciye sunması bakımından çok kıymetli olan öyküleri, öğrencinin seviyesine uygun hale getirmek üzere yapılan uyarlama çalışmaları faydalı olabilir. Bu uyarlama sürecine rehber olması bakımından metinsellik ölçütleri çerçevesinde uyarlama yapmak, bu çalışmaları bilimsel temele dayandırarak hedef kazanımları korumaya yardımcı olabilmektedir. Bu çalışmada, yabancı dil öğrencisi için sözcüksel ve dil bilgisel bağlaşıklık düzeyinde çözümleme yapılırken aynı zamanda anlaşılabilir mesajı ortaya çıkarma bakımından “anlam” merkeze alınmıştır.

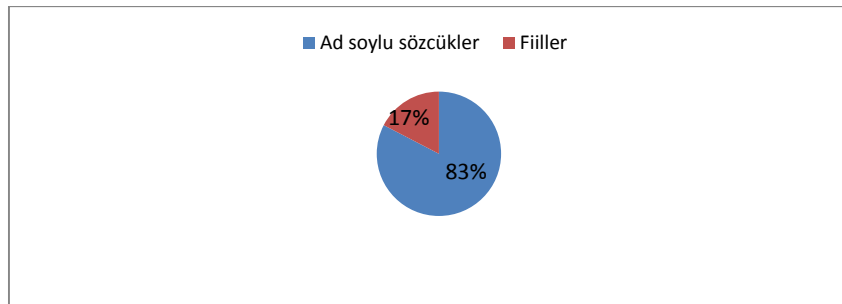
Bu kapsamda uyarlama sürecinde metne daha çok anlam odaklı yaklaşılmış, anlamı sağlayacak bağlamlar üzerinde çalışılmıştır. Metinde yer alan sözcük ve dilsel yapıların metne kazandırdıkları anlamlar ön planda tutulmuştur. Uyarlama, A2 düzeyi okuma becerisi ve dil bilgisi kazanımları ışığında, bağlaşıklığı sağlayan yineleme, eş dizimsel örüntüleme, gönderim (art gönderim, ön gönderim), değiştirim, eksilti, bağlaçlar, benzerlik, zaman ve görünüş ile işlevsel cümle yapısı çerçevesinde yapılmıştır. Sezgisel yanılmaya düşmemek adına metin üzerinde yapılacak her türlü değiştirim, ekleme ve metinden çıkarma işlemleri metinsellik ölçütleri ve seviye kazanımları dikkate alınarak titizlikle gerçekleştirilmiştir.

Sözcüksel bağlaşıklık, metin içinde geçen sözcüklerin aynı, eş anlamlı veya yakın anlamlı sözcüklerle, üst terim-alt anlamlılık ilişkisi içeren sözcüklerle ya da aynı kavram alanından sözcükler kullanılarak yinelemesi ile oluşturulur (Dilidüzgün, 2008: 74).

9. ÖZGÜN ÖYKÜDEKİ BAĞLAŞIKLIK GÖRÜNÜMÜ

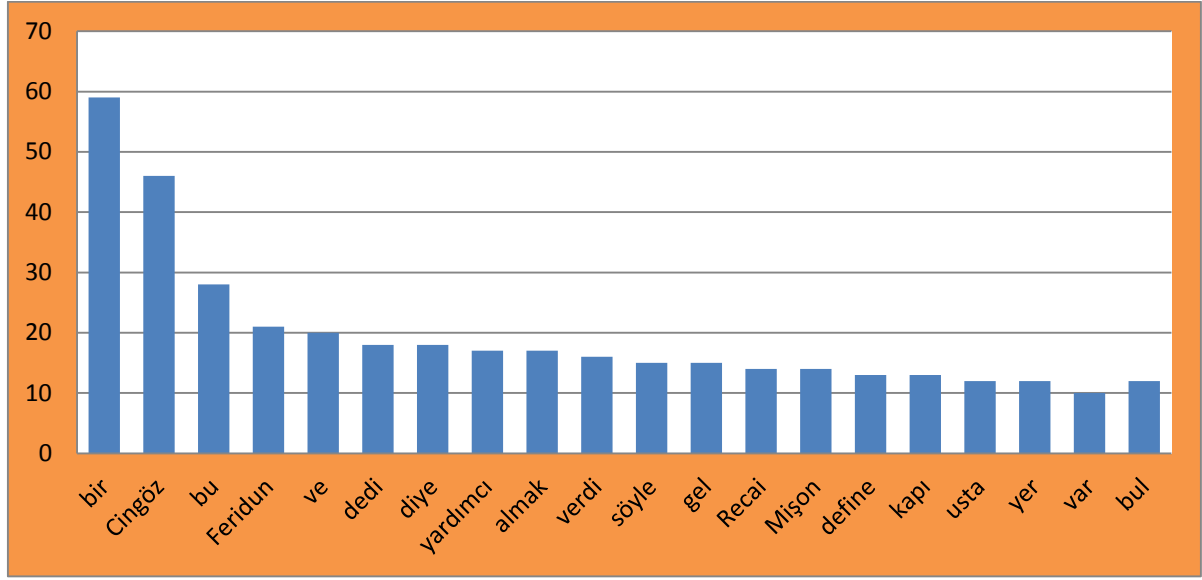
9.1. Sözcüksel Bağlaşıklık

Mışon'un Definesi öyküsündeki tüm sözcükler anlam örüntüleri ve dil yapıları kapsamında incelenmiştir. Öyküde toplam 1630 sözcük bulunmaktadır. Sözcüklerin 1388'i ad soylu, 292'si ise fiildir.

Şekil 1. Öyküdeki Ad Soylu Sözcükler ve Fiillerin Oranları

Öyküde yinelenen sözcükler, sıklıklarına göre sıralanmış ve en çok yinelenen ilk 20 sözcük Şekil 2’de gösterilmiştir.

Şekil 2. Öyküde Yinelenen İlk 20 Sözcüğün Kullanımı

Öyküde en çok yinelenen ad soylu sözcüklerin ilk yirmisi şu şekildedir: Bir (59), Cingöz (46), bu (28), Feridun (21), ve (20), diye (18), yardımcı (17), Recai (14), Mişon (14), define (13), kapı (13), usta (12), yer (12), var (10), hazine (12), fakat (12), hasta (12), değil (10), ihtiyar (10), ev (10).

Öyküde en çok yinelenen fiilin ilk onu ise şu şekildedir: Dedi (18), al (17), ver (16), söyle (15), gel (15), bul (12), gir (9), gör (9), çık (9), aç (8).

Öyküdeki yineleme örneklerinden bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

“Bir akşam **Cingöz Recai**, Rumeli Hisarı'ndaki pembe köşkünde gazeteleri okuyordu... meşhur hırsızın sempatisini kazanan **yardımcısı Feridun**, "**Usta**," dedi "Evet, **usta**..." diye karşılık verdi **yardımcısı**... **Cingöz** hafifçe başını salladı... **Cingöz**, gazeteyi **yardımcısına** uzattı... **Cingöz**, gazeteyi **yardımcısına** uzattı... Semtte **Mişon** isimli bir **ihtiyar** yaşıyor... Fakat cimri **ihtiyar**... Fakat **definenin** yerini hiç kimseye söylemiyor... **definesi** ebediyen gizli kalacak ve hiçbir işe yaramayacak... Bir **define!**.. **Cingöz** gülüyordu. **Feridun** mırıldandı: Alay ediyorsunuz.” (s. 7-8).

Öyküdeki eş dizimsel örüntüleme örneklerinden bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

“Bu adama on beş sene önce babasından büyük bir **servet** kalmış. Fakat **cimri** ihtiyar, bu **parayı** oturduğu köhne evin bir köşesine **saklamış** ve bir **kuruşuna** dahi dokunmamış... Cingöz'ün yardımcısı gazeteyi okur okumaz büyük bir sevinçle bağırdı: "Mükemmel! Mükemmel bir iş! Bir **define!** Hem **kârlı** hem eğlenceli... **Definenin** yerini söylemeden ölürse **vârisi** olmadığı için devlet, evine el koyar ve **defineyi** arar..." (s. 7).

Sözcüksel bağlaşıklık kullanım frekansı çoğu zaman dil bilgisel bağlaşıklıktan fazladır. Bu durum aynı kavram alanından sözcüklerin kullanım sıklığı ve yineleme örneklerinin çokça oluşu ile açıklanabilir.

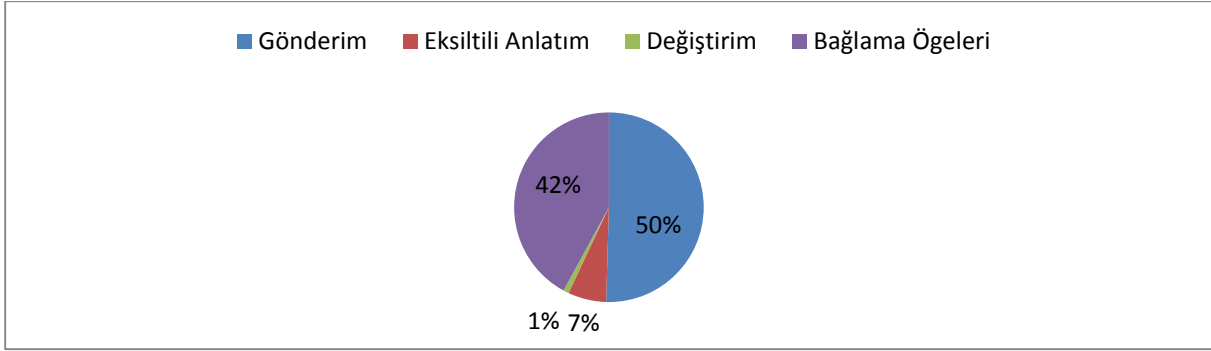
9.2. Dil Bilgisel Bağlılık

Tablo 1. Özgün Öyküde Yer Alan Bağlılık Ölçütleri

BAĞLIKLILIK ARAÇLARI	KULLANIM SIKLIĞI	ÖYKÜDEKİ GÖRÜNÜMLER
1. Gönderim		
1.1. Zamirler		
1.1.1. Şahıs Zamirleri	9	Feridun <i>onu</i> takip ediyordu.
1.1.2. Dönüştürülme Zamiri	4	Cingöz Recai, meşhur komiserin <i>kendinden</i> emin ve zafer dolu suratı ile elindeki silahı tam karşısında gördü.
1.1.3. İşaret Zamirleri	18	<i>Şurada</i> on iki satırlık bir küçük haber var. Bunun birkaç yolu var.
1.1.4. İlgi Zamiri	-	-
1.2. Sıfatlar		
1.2.1. İşaret Sıfatları	18	<i>Şu</i> İngiliz milyoneri soyduğumuz vakit de herifi gazeteden tanımıştık," dedi.
1.2.2. Belgesiz Sıfat	5	Çantasından <i>bazı</i> demirler çıkararak duvarların <i>bazı</i> noktalarının topraklarını kazıdı.
1.3. Karşılaştırma	6	Bundan imanım <i>kadar</i> eminim!"
2. Eksilteli Anlatım		
2.1. Cümlenin Düşürülmesi	14	Al da <i>oku</i> . "Fakat... nasıl çözeriz, usta?" "Ölmeden evvel ihtiyarın sempatisini kazanarak (<i>çözeriz</i>) tabii!"
2.2. Ortak Ögelerin Düşürülmesi	1	...definesi ebediyen gizli kalacak ve (<i>define</i>) hiçbir işe yaramayacak.
2.3. İsim Tamlamalarında Tamlayanın Düşürülmesi	18	Cingöz hafifçe başını salladı. " <i>Hakkın</i> var. ... <i>definesi</i> ebediyen gizli kalacak ve hiçbir işe yaramayacak.
2.4. Eklerin Düşürülmesi	-	-
3. Değiştirim		
3.1. İsme Dayalı Değiştirim	3	"Bir değil de birkaç tane, <i>öyle</i> mi?" diye sordu Feridun.
3.2. Fiile Dayalı Değiştirim	-	-
3.3. Cümleye Dayalı Değiştirim	-	-
4. Bağlama Ögeleri		
4.1. Ekleyici	11	...köşesine saklamış <i>ve</i> bir kuruşuna dahi dokunmamış.
4.2. Ayırt Edici	1	Yerde <i>veya</i> duvarın içinde olduğunu da söyleme
4.3. Zıtlık Bildiren	5	<i>Fakat</i> cimri ihtiyar, bu parayı oturduğu köhne evin bir köşesine saklamış
4.4. Zaman-Sıralama Bildiren	6	Bir define! <i>Hem</i> kârlı <i>hem</i> eğlenceli!"
4.5. Koşul Bildiren	2	Definenin yerini söylemeden <i>ölmürse</i> vârisi olmadığı için devlet, evine el koyar ve defineyi arar.
4.6. Açıklama Bildiren	2	Usta hırsız böyle emreder gibi bağırınca sokak kapısı gıcırdayarak açıldı, <i>böylece</i> Cingöz Recai ile yardımcısı içeri girdiler.
4.7. Örnekleme Bildiren	1	Mesela, <i>şurada</i> on iki satırlık bir küçük haber var.
4.8. Sebep-Sonuç İlişkisi Kuran	1	Ben de gazeteleri alıcı gözle okuyorum, belki bir iş çıkar <i>dive</i> .

Yukarıdaki tabloda özgün öyküde yer alan bağlişiklik unsurlarının görünümü verilmiştir. Bağlişiklik unsurları metnin okunabilirliğini ve anlaşılabilirliğini sağlayan temel unsurların başında gelmektedir. Bu yapının öyküde ortaya çıkarılması, uyarılama sürecinin sağlıklı yürütülmesine katkı sağlayacaktır.

Öyküdeki dil bilgisel bağlişiklik kullanımlarının oransal görünümü aşağıda gösterilmektedir. Buna göre metinde en çok var olan ölçülerin bağlama ögeleri ve gönderim olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 6. Uyarlanmış Öyküdeki Bağlaşıklık Unsurları

Öykünün uyarlanma sürecinde küçük ölçekli yapı çözümlenmeleri ve A2 kazanımları da dikkate alınarak izlenen adımlardan öne çıkanlar şunlardır:

1. Metindeki cümle yapılarından gereksiz sözcük çıkarımı ve cümle kısaltma işlemlerinden kaçınılmıştır.
2. Uyarlama adımlarında öğrenci tarafından keşfedilmesi hedeflenen A2 kazanımları, anlaşılabilir girdi ile metinde var olan dil bilgisel yapılar ve söz varlığı görünümü korunmuştur.
3. Öyküde yer alan somut ve soyut söz varlığı dengesi korunmaya çalışılmış, kişi, yer, üslup özelliklerine müdahale edilmemiştir.
4. Uyarlama işleminde anlaşılabilir mesajın bağlamını koruyabilmek adına kullanım sıklığı yüksek sözcükler ve eş dizimsel örüntüleme sağlayan aynı kavram alanına ait sözcüklerin sıklıklarına ve eş dizimlilik görünümüne sadık kalmaya dikkat edilmiştir.
5. Uzun sıralı ve bağlı cümleler ile zarf fiillerle bağıntı oluşturan cümleler, mümkün oldukça iki ayrı cümle haline getirilmiştir.
6. Sıfat görevindeki sözcüklerin değiştirimi için aynı anlamı sunacak ve sıklık frekansı daha yüksek sözcükler seçilmiştir.
7. Zarfların çoğu, seviye dil bilgisi kazanımlarının üzerinde görüldüğünden mümkünse seviyeye uygun tek sözcükten oluşan zarflarla değiştirilmiş, metinden çıkarılanlar için ise cümle basit hale getirilerek iki cümle yapısı oluşturulmuştur. Bağlamdan keşfedilmesi istenen filimsi yapıları ise korunmuştur.
8. Cümleler arası bağıntı durumları her aşamada dikkate alınmış, bağlama ögelerine uyarlanmış metinde daha çok yer verilmiştir.
9. Uyarlama sürecinde B1 seviyesi kazanımlarında yer alan bazı sözcük ve dil yapıları ile birleşik zamanlı fiiller, zarf fiil yapıları metin içinde bağlamdan anlaşılabilir duruma getirilmiş, öğrencinin bu sözcük ve dil yapılarını keşfetmesi istenmiştir. Krashen'in ikinci dil edinimi kuramlarından biri olan "+1 Input" hakkındaki sözleri bu konuyu anlamamız açısından önemlidir: "Bizler bildiğimizin biraz ötesindeki yapıları içeren dili anladığımız zaman, o dili edinmiş oluyoruz. Peki, bu nasıl mümkün? Henüz edinmediğimiz yapıları içeren bir dili anlamamız nasıl mümkün olabilir? Bu açık paradoks şunu gösteriyor ki, anlamak için dilsel yeterlilikten fazlasını kullanıyoruz. Bizler aynı zamanda bağlamı, dünya bilgisini ve dil dışı bilgiyi de bize doğrudan yönlendirilen dili anlamada yardımcı olarak kullanıyoruz" (Krashen, 1989, s. 21).
10. Özgün metindeki bağlaçların işlevlerine, kullanım yerlerine ve kullanılış biçimlerine sadık kalınmaya çalışılmış, uyarlama sürecinde birleşik cümle yapılarına bağlayıcı öge eklemesi yapılmıştır.

11. MIŞON'UN DEFİNESİ ÖYKÜSÜNÜN A2 SEVİYESİNE UYARLANMASI

Öyküdeki cümleler anlam akışını koruyacak biçimde numaralandırılmış, her cümle yapısal ve anlamsal olarak metinsellik ölçütleri ve seviye kazanımları ışığında incelenmiştir. Anlaşılabilir girdiyi ortaya çıkarma ve dil bilgisi kazanımlarının anlam odaklı edinilmesi çerçevesinde uyarlama gerçekleştirilmiştir. Dil öğretiminde metnin gücünden yararlanılması için çalışmanın kuramsal

bölümünde ifade edilen ölçütler bu çalışmamıza ışık tutmuştur. Öyküden ilk 20 cümlelerin uyarlanması aşağıda açıklanmış, metnin tamamına hacminden dolayı yer verilmemiştir.

1. Bir akşam Cingöz Recai, Rumeli Hisarı'ndaki pembe köşkünde gazeteleri okudu.

Uyarlanmış Cümle: Cingöz Recai, bir akşam Rumeli Hisarı'ndaki pembe köşkünde gazeteleri okuyor.

(Cümlede öge dizilişi Ö+N/T+Y sırasına uygun hale getirilmiş, birleşik zamanlı fiil seviye kazanımları gereği basit zaman haline dönüştürülmüştür. Harici bir sözcüksel veya dil bilgisel değişime ihtiyaç duyulmamıştır.)

2. Son zamanlarda ince zekâsı, cesareti ve kıvraklığıyla, meşhur hırsızın sempatisini kazanan yardımcısı Feridun, "Usta," dedi; "işsizlikten canım sıkılıyor."

Uyarlanmış Cümle 1: Cingöz Recai'nin zeki, cesur ve hareketli bir yardımcısı vardı.

Uyarlanmış Cümle 2: Onun adı Feridun.

Uyarlanmış Cümle 3: Ünlü hırsız Cingöz Recai'nin yardımcısı Feridun: Usta, "işimiz yok, bu yüzden sıkılıyorum," dedi.

(Seviye ölçütleri üst sınırında yer alan sözcük sayısı anlamayı etkileyeceğinden cümle yapısı 3 cümle olarak düzenlenmiş, söylemlerin kim tarafından söylendiği açıkça belirtilmiş, filimsi yapısı yerine basit cümle tercih edilmiştir.)

3. Cingöz hafifçe başını salladı.

Uyarlanmış Cümle: Cingöz yavaşça başını salladı.

(Baş sözcüğü "Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü"nde YTKSS 248 frekansına sahipken kafa sözcüğü 400 frekansına sahiptir. Bu iki sözcük de temel anlamında kullanıldığından bir değiştime tabi tutulmamıştır. Hafifçe zarfı yerine yavaşça zarfı kullanılmıştır.)

4. "Hakkın var.

Uyarlanmış Cümle: Cingöz: Sana katılıyorum.

(YTKSS'de katılmak sözcüğünün 375 frekansa sahip olmasının yanında hakkın var ifadesinin seviye ölçütleri üzerinde olması ve İngilizcenin ikinci dil olarak öğretiminde de "I agree with you." ifadesinin temel seviyeden itibaren öğretilmesi bu uyarlamaya temel oluşturmuştur.)

5. Bir aydır boş oturuyoruz.

Uyarlanmış Cümle: Bir aydır işimiz yok.

(Boş oturmak ifadesi temel anlam dışında kullanıldığından anlamsal açıdan ifade edilen haline uyarlanmıştır. "İş" sözcüğü hem tüm dillerin temel seviyede öğretiminde kullanılan hem de YTKSS'de frekans değeri 2553 gibi yüksek değere sahip bir sözcüktür.)

6. Ben de gazeteleri alıcı gözle okuyorum, belki bir iş çıkar diye.

Uyarlanmış Cümle: Bu yüzden ben de bir iş bulmak için gazeteleri okuyorum.

(Alıcı gözle okumak ifadesi yerine iş bulmak anlamı sağlanmıştır.)

7. Şu İngiliz milyoneri soyduğumuz vakit de herifi gazeteden tanımiştık," dedi.

Uyarlanmış Cümle: Cingöz: Şu İngiliz milyoneri soyduğumuz zaman da onu gazeteden tanıdık," dedi.

(Söylemin kime ait olduğunu açıkça belirtmek için Cingöz öznesi eklenmiş, 195 frekansa sahip vakit sözcüğünün, 2394 frekansa sahip zaman sözcüğü ile değiştirimi yapılmış, herif sözcüğü yinelemesi yerine onu zamiri kullanılmıştır. Birleşik zamanlı fiil basit hale getirilmiştir.)

8. "Evet, usta..." diye karşılık verdi yardımcısı.

Uyarlanmış Cümle: Cingöz'ün yardımcısı, evet usta, dedi.

(Diyalog dedi fiili ile tamamlanmış, eksilteli ifade eklenmiştir.)

9. "Siz, gazetelerden iş çıkarmakta da beceriklisiniz."

Uyarlanmış Cümle: "Siz, gazetelerden iş bulmakta ustasınız."

(İş çıkarmak ifadesi iş bulmak anlamında kullanılmıştır. Becerikli sıfatı yerine metinde yer alan "usta" sözcüğü pekiştirilmiştir.)

10. "Yahu, insanda çalışacak kuvvet olduktan sonra iş mi yok?"

Uyarlanmış Cümle: Cingöz: "Kuvvetli bir insan, çalışmak için iş bulur."

(Sözü söyleyen kişi cümleye eklenmiştir. -acak sıfat fiili, -dik sıfat fiili ve dan sonra zarfı ile sağlanan anlam örgüsü birden çok seviye üstü dil bilgisi yapısı içerdiğinden cümlede anılan dil yapıları, anlama yaklaşmak için düzenlenmiştir.)

11. Mesela, şurada on iki satırlık bir küçük haber var.

Uyarlanmış Cümle: Cümle korunmuştur.

12. Gazetenin dördüncü sayfasına atılmış... Şundan bile iş çıkmaz mı sanıyorsun?

Uyarlanmış Cümle: Bu haber gazetenin dördüncü sayfasında yazıyor. Buradan mutlaka iş buluruz!

(Cümlelerin öznesi eklenmiş, atılmak fiili çoklu anlam özelliği taşıdığından asıl anlam ifade edilmiş, olumsuz soru ifadesi olumlu hale getirilmiştir.)

13. Al da oku."

Uyarlanmış Cümle: Gazeteyi al ve oku." dedi.

(Eksilteli yapı tamamlanmış, iki eylem art arda geldiğinden ve bağlacı kullanılmış, Cingöz'ün sözleri bu cümle ile bittiyini açıkça göstermek için dedi fiili eklenmiştir.)

14. Cingöz, gazeteyi yardımcısına uzattı.

Uyarlanmış Cümle: Cümle korunmuştur.

15. Haber şöyleydi:

Uyarlanmış Cümle: Haberde şu yazıyor:

("Şöyle" ifadesi ön gönderim unsuru olduğundan "şu yazıyor" ifadesi ile cümledeki anlam güçlendirilmiştir.)

16. Mişon'un Definesi: Balat halkı arasında son derece tuhaf bir dedikodu dolaşıyor.

17. Uyarlanmış Cümle: Balat halkı arasında çok ilginç bir dedikodu dolaşıyor.

(Anlaşılabilir olması bakımından "son derece" zarfı yerine "çok"; frekans sıklığı 79 olan "tuhaf" sıfatı yerine sıklığı 200 olan "ilginç" sıfatı ile değiştirilmiştir.)

18. Semtte Mişon isimli bir ihtiyar yaşıyor.

Uyarlanmış Cümle: Semtte Mişon adında bir yaşlı adam yaşıyor.

(Frekans sıklığı 978 olan "ad" sözcüğü "isim" ile değiştirilmiş, ihtiyar sözcüğü (60), sıklığı 239 olan yaşlı sözcüğü ile değiştirilmiştir. Sıfat tamlaması tamamlanmıştır.)

19. Bu adama on beş sene önce babasından büyük bir servet kalmış.

Uyarlanmış Cümle: On beş yıl önce bu adama babasından büyük bir miras kalmış.

(Frekans sıklığı 2839 olan "yıl" sözcüğü "sene" ile değiştirilmiş, cümledeki zaman zarfı anlamayı kolaylaştırmak adına cümle başına getirilmiş, servet sözcüğü yerine miras kalmak ifadesi kullanılmıştır.)

20. Fakat cimri ihtiyar, bu parayı oturduğu köhne evin bir köşesine saklamış ve bir kuruşuna dahi dokunmamış.

Uyarlanmış Cümle 1: Fakat yaşlı adam çok cimriymiş.

Uyarlanmış Cümle 2: Bu adam eski bir evde oturuyor.

Uyarlanmış Cümle 3: Tüm parayı bu eski evin bir köşesine saklamış.

Uyarlanmış Cümle 4: Bu paradan hiç harcamamış.

(Birleşik/bağlı yapılı cümle basit yapılı hale getirilmiş, cümlede yer alan anlam unsurları tam olarak açıklanmış, “köhne” sözcüğü frekans düşüklüğü ve seviye üstü olması nedeniyle 708 frekanslı “eski” sıfatı ile değiştirilmiş, kuruşa dokunmamak ifadesi harcamamak fiili ile değiştirim yapılmıştır.)

12. SONUÇ

Öykünün uyarlanması sürecinde bağlaşıklık görünümü ortaya çıkarılmış, A2 seviye kazanımlarının esas alınmıştır. Özgün öyküdeki bağlaşıklık unsurları incelendiğinde en çok gönderim ve bağlama öğelerinin yer aldığı tespit edilmiştir. Uyarlanmış öyküde gönderim öğelerinin sayısında anlamlı bir değişim olmamış ancak bağlama öğelerinin kullanım sıklığında artış olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun nedeni olarak ise dil yapılarında özellikle filimsi kullanımlarında iki farklı fiil ve bağlama ögesi ile değiştirimin yapılması gösterilebilir. Gönderim öğeleri, aynı sözcüklerin rahatsız edici biçimde tekrar etmesini engellemektedir. Gönderim öğelerinin her iki öykü yapısında da benzer olması, öğrencinin bu yapıları keşfetmesi ve kullanmasını sağlayacaktır. Hedef kazanımların üzerinde görülen dilsel ve sözcüksel yapılar ise seviyeye uygun hale getirmek maksadı ile eşdeğerleri ile değiştirilmiş, çıkarımlar ve değiştirimler yapılmıştır. Öykünün anlamsal bütünlüğüne dokunulmamış, ana fikri ve kahramanları üzerinde değişiklik yapılmamıştır.

Türkçe öğrenen ve B1- B2 seviyelerinde yer alan yabancı öğrencilerin yazılı anlatım metnindeki bağlaşıklık görünümlerini inceleyen çalışmalar yapılmıştır. Söz konusu çalışmalarda (Kara ve Kutlu, 2016; Yıldırım, 2016; Mantı, 2017; Karakoç Öztürk ve Dağistanlıoğlu, 2018; Ercan Güven, 2019) öğrencilerin yazılı anlatım metinleri incelenmiş, çalışmalardan elde edilen sonuçlarda öğrencilerin yazılı anlatım metnlerinde daha çok dil bilgisel bağlaşıklık unsurlarını kullandıkları, bu ölçütler arasından da gönderim ve bağlama öğelerinin kullanım frekansının yüksek olduğu tespit edilmiştir. En az kullanıma sahip bağlaşıklık ölçütünün de değiştirim olduğu görülmüştür.

Seçkin, Arslan ve Ergenç (2014)'in Türkçenin ana dili olarak öğretimi üzerine yaptıkları çalışmalarında; lise 1-3 ile üniversite 1-3. sınıf öğrencilerine öykü tamamlattımlar, çalışma sonucunda bağdaşıklık araçlarından en fazla tercih edilenin gönderim öğeleri olduğu ve ardından bağlama öğelerinin en çok kullanıldığı ortaya çıkmıştır.

Öğrenciler okuma metinleri ile hedef dil hazinesinden sözcük, dil yapıları, hedef dile ait bağlam unsurlarını edinmektedirler. Okuma becerisi ve bunun en temel gereci olan metinler aracılığıyla öğrenci hedef dile ait sözcük hazinesini geliştirmekte, dil yapılarını ve dilsel unsurların kullanım alanlarını keşfedebilmekte, anlam ve bağlam görünümlerini sezinleyerek yazma becerisi başta olmak üzere dil çıktısı olarak kullanabilmektedir. Tüm bu kazanımların öğrenen tarafından edinilmesinin en ucuz ve kolay yolu okuma becerisini geliştirmek için okuma metinleri, yardımcı okuma kitapları ile bol pratik sağlamaktır.

“Bağdaşıklık, yazma kalitesi açısından önemli bir özelliktir. Bir açıdan, bağdaşıklık araçlarının türü ve ortaya çıkış sıklığı, öğrencilerin orijinallik hakkındaki yeteneğini yansıtmakta ve yazdıkları metnin biçimsel ve organizasyonel özelliklerini etkilemektedir” (Witte ve Faigley’den aktaran Karadeniz, 2015, s. 14). Bu durum öğrencinin yazma becerisinde kullanacağı bu ölçütlerle daha önce çokça karşılaşmış olmasını gerekli kılmaktadır. Metin yazmanın ilk ve en önemli başlangıcı ise metin okumadır. Bu kapsamda dil öğretiminde kullanılacak okuma metnlerinin bu bağlaşıklık ölçütlerini doğru biçimde vermesi önem taşır. Uyarlama çalışmaları ile varılmak istenen de tam olarak dil becerilerinin gelişimi için pratik kazandırmak, söz hazinesini artırmak, sözcük, cümle, paragraf bağlamalarını doğru keşfetmelerini sağlamaktır.

Okuma becerisinin gelişimine yönelik yapılacak çalışmalarda metin dil bilimin verilerinden yararlanılmasının gerekliliği ile öğrencilerin bağdaşıklık araçlarını kullanma becerileri ve tutarlı metin oluşturma becerileri arasında olumlu bir ilişkinin olduğu ilgili araştırmalarda görülmektedir (Can, 2012; Coşkun, 2005; Karatay, 2010). Öğrencilerden üretme becerileri istenmeden önce buna hazırlamak için yeterli girdileri sağlamak da bir görev olarak karşımıza çıkmaktadır. Metinsellik ölçütleri çerçevesinde hedef seviye kazanımları dikkate alınarak uyarlanan metinler, bağdaşıklık görünümleri tespit edilmiş, gerekli uyarılama adımları atılmış dil malzemesi olarak öğretime katkı sunacaktır.

Metin uyarılama çalışmalarının da asıl gayesi, öğrenciyi edebi metinlerin zengin dünyasındaki nitelikli eserler ile buluşturmak, bu eserleri anlamasını kolaylaştırmak ve metinlerde yer alan gizli dil hazinelerinin bilimsel ölçütler ışığında hedef seviye kazanımları çerçevesinde öğrenciyi ulaştırılmasını sağlamaktır. Öğrenci, dil bilimsel ölçütleri okuma metinleri vasıtasıyla gerek bilinçli olarak gerekse de keşfetmek suretiyle edinecek ve dil becerilerini geliştirmek için kullanacaktır. Dil havuzuna yeterli girdi (girdi denilen kavram her ne yolla olursa olsun öğrencinin anlamasını, üretmesini, edinmesini kolaylaştıracak yapılar olarak görülebilir) sağlamadan, bu havuzdan dil bahçesinin ürünlerini sulayıp geliştirecek akış ve üretim beklenmemelidir. Öğrenciler, seviyelendirilmiş okuma, dinleme, konuşma girdilerine ne kadar maruz bırakılırsa dile ait bağlam, dil yapıları ve sözcük edinimi o denli hızlanacaktır.

“Ders gözlemleri sırasında yapılan öğrenci dönütlerinde dil bilgisini öğrenmenin çok okumak ile mümkün olabildiğini de göz ardı etmemek gerekmektedir. Zira metin, içerisinde düşüncüyü, kelimeyi, cümleyi barındıran ve tüm bu unsurları bir müzikal şekilde bir arada tutan dil yapılarını da bünyesine alan bir anlatma sanatıdır.” (Kara ve Kutlu, 2016, s. 60).

Bu yüzdendir ki dil öğretiminin en temel yapı taşı okuma becerisi ve dolayısıyla okuma metinleridir.

Alan yazındaki çalışma önerilerinin hemen hemen çoğunda metnin nasıl yazılacağına öğretilmesi, söz varlığı zenginliğinin kazandırılması, kelimeler arasındaki türlü anlam ilişkileri üzerinde daha fazla durulması, sözcük, cümle ve paragraflar arasındaki ilişkileri ya da metin bütünlüğüne katkı sağlayan kullanımları göstermeye dayalı etkinliklere başvurulması tavsiye edilmektedir. Tüm bu tavsiyeler haklı olarak dil öğretiminin gelişimi için elzemdir. Ancak dil öğretimi konularında sorun sahasının tespitinin önemi kadar sorunların çözümü için de çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda bilimsel ölçütler, metin dil bilimsel çerçeve ve seviye kazanımları ışığında dil edinimi-öğretimi malzemesi olarak kullanılacak içeriklere, bunların nasıl oluşturulacağına yönelik kapsamlı çalışmalara daha çok gerek duyulmaktadır. Bu çalışma ile okuma becerisinin gelişimine katkı sunmak ve okumanın diğer becerilere katkısının daha net görülmesi hedeflenmiştir. Güzel konuşmak için o dilin konuşulduğu toplumda yaşamak; iyi yazabilmek için de yabancı dilde bol bol okumak gerekir. Konuşmanın laboratuvarı toplum ise, yazmanın ki de kitaplardır (Kara Özkan ve Nurlu, 2020, s.27). Türk dilini öğretmede temel kaynak olacak sözlük, okuma kitapları ve çevrim içi öğrenme programlarının ortaya çıkarılmasına hız kazandırmak gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- AKSAN, D. (2009). *Anlambilim*. Ankara: Engin.
- CAN, R. (2012). *Ortaöğretim öğrencilerinin yazılı anlatımlarında paragraf düzeyinde bağdaşıklık ve tutarlılık*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- COŞKUN, E. (2005). *İlköğretim öğrencilerinin öyküleyici anlatımlarında bağdaşıklık, tutarlılık ve metin elementleri*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- DİLİDÜZGÜN, Ş. (2008). *Türkçe Öğretiminde Metindilbilimsel Bağlamda Uygulamalı Bir Yaklaşım*. İstanbul Üniversitesi, Yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul.
- DURMUŞ, M. (2013). İkinci/yabancı dil öğretiminde sadeleştirilmiş metin sorunları üzerine. *Bilig*, 65, 135-150.
- ERCAN GÜVEN, A.N. (2019). *Üniversitelerin dil öğretim merkezlerinde Türkçe öğrenen yabancıların yazılı anlatımlarının bağdaşıklık ve tutarlılık düzeylerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- GÜNAY, D. (2007). *Metin Bilgisi*. İstanbul: Multilingual.

- KARA, M. ve KUTLU, A. (2016). Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Yazılı Anlatım Metinlerindeki Bağdaşıklık Görünümleri. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 5(15), 47-61.
- KARA ÖZKAN, N. ve NURLU, M. (2020). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde bağlam temelli kelime öğretimi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 56, 385-410.
- KARADENİZ, A. (2015). Metin Dil Bilimi Temelli Metin Çözümlemesinin Bağdaşıklık Araçlarını Kullanma ve Tutarlı Metin Oluşturma Becerilerine Etkisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 1-17.
- KARATAY, H. (2010). Bağdaşıklık araçlarını kullanma düzeyi ile tutarlı metin yazma arasındaki ilişki. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(13), 373-385.
- KRASHEN, S.D. (1989). *Language Acquisition and Language Education*. Hertfordshire: Prentice Hall.
- MANTI, M. İ. (2017). *Türkçe öğrenen Mısırlı öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında bağdaşıklık (Kahire örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- ÖZTÜRK, B. ve DAĞISTANLIOĞLU, B. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Yazdıkları Öyküleyici Metinlerin Bağdaşıklık Görünümlerinin İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 332-354.
- SAFA, P. (2017). *Cingöz Recai*. İstanbul: Beta Kitap.
- SEÇKİN, P., ARSLAN, N. ve ERGENÇ, S. (2014). Bağdaşıklık ve tutarlılık bakımından lise ve üniversite öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 3(1), 340-353.
- TORUSDAĞ, G. (2015). *Memduh Şevket Esendal'ın Öykülerine Metindilbilimsel Bir Yaklaşım*. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Yayımlanmamış doktora tezi, Van.
- YILDIRIM, A. VE ŞİMŞEK, H. (2003). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- YILDIRIM, S. (2016). *B1 düzeyinde Türkçe öğrenen yabancıların yazılı anlatımlarının Bağdaşıklık Düzeyleri (Gazi TÖMER örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.